

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 6. De causis matrimonii, & primo de materia & forma,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

tur ex memorata Extrauaganti. Proindeque *vr Sotus* notat in 4. *distict.* 38. *quest.* 1. ar. 2. potest vxor debitum petere à sic ordinato, illeque tenetur reddere: & per eandem Extrauag. irregularis est etiam matrimonio per vxoris mortem soluto. De qua re Sanchez *lib. 7. De matrim. dispur.* 49. num. 2. Licet si religionem approbatam fuerit tunc profectus: Diocæsanus possit cum ipso dispensare. Viuente autem vxore non poterit religionem ingredi: nisi ipsa sit sexagenaria & consentiat; aut pariter religionem ingrediatur: de quo videnda est glossa ad illam Extrauag. verbo *Nouit.* Adde vel nisi diuortium perpetuum ob fornicationem, aut aliud crimen interuenierit, etiam si ille eidem diuortio causam dederit culpabilem: prout aliis in margine citatis litera K, & L, notat Henriquez in *lib. 12. cap. 5. sub finem.*

38. **MULTA** alia de eiusdem matrimonij rati nec consummati dissolutione occurrunt hoc loco proponenda: sed quoniam rarissimus est eorum usus, & longi sermonis explicationem requirunt, ea relinquemus cui libuerit videnda apud Thomam Sanchez in *lib. 2. contenti* indicare ex illius *dispur.* 14. vinculum de quo agimus posse secundum probabiliorem sententiam per Summi Pontificis dispensationem dissolui: & ex *seq. 15.* secundum probabiliorem quoque sententiam, talem dispensationem vt valida sit factam esse debere iusta de causa: ex 16. aut *disp.* tales iustas causas esse primo, notabilem disparitatem, seu quod contrahentes sint notabiliter conditione impares, & affectione cæca, a que leuitate quadam ducti interunt matrimonium. Secundo grauem timorem seculari futuri: quia scilicet id cedit in graue damnum commune, eo quod rixæ graues, & necesse inde oritur timentur. Tertio, lepra, aut impotentia consummandi matrimonium alteri coniugum interea superueniens. Ac demum cum alter assereret se non habuisse contrahendi animum, atque adeo reculeret præstare verum consensus, & ex eo matrimonio coactio, graues iniuriæ secuturae credantur.

Præterea ex tradita propositione multa deduci possunt que idem author persequitur *dispur.* 18. & inter cætera dissolutionem, de qua talis propositio traditur, non fieri per professionem vitæ eremiticæ: fieri autem per professionem Equitum militarium Ordinum, qui non possunt vxorem ducere. Item in *disp.* 19. secundum probabiliorem sententiam, quod professio religionis dissoluat matrimonium ratum, competere ei ex solo iure diuino positio, id est, per privilegium à Christo concessam, cuius testis est Ecclesiæ usus: de quo antea *nu. 36.* aliquot canones retulimus.

39. **DIFFICULTATEM** autem: Quando matrimonium censetur ita consummatum vt dissolui nequeat, latius tractatam relinquemus etiam apud eundem videndam in *disp.* 21. Itemque aliam, An copula per vim extorta ita consummet matrimonium, vt uterque coniugum amiserit ius quod alioqui haberet transfundi ad religionem, in *dispur.* 22. Quæ autem de priore docet, sunt tria. Primum, ad eam consummationem requiritur vt in coniugali copula semen virile subintret vas sponsæ ad generationem ordinatum, quoniam inde coniuges vna caro efficiuntur: quod in matrimonio exigitur ad significandum incarnationis mysterium, quo Christus per unitatem carnis coniunctus est Ecclesiæ. Secundum est, dubium esse in vtramque partem probabile, vtrum ad eandem consummationem debeat concurrere seminatio sponsæ cum prædicta seminatione viri. Sequitur autem ipse Sanchez affirmantem, concedens nihilominus contrariam esse communem. Tertium est, per copulam antecedentem matrimonium ipsum non consummari: quia talis copula non est matrimonialis, sed fornicaria, iuxta cap. *Veniens secundo, De sponsalibus.*

Quæ vero docet de posteriore difficultate sunt. Primum, si copula vi extorqueatur post bimestre, in c. *Ex publico, De conuers. coniug. concessum* vxori ad deliberandum de religionis ingressu, per eam matrimonium consummari, neutrique coniugi licere ad religionem transire: quia vir in eo usus est iure suo, vtendo corpore sibi debito. Secundum, per copulam vi extortam intra memoratum bimestre, matrimonium consummari quidem: quia coniuges per eam fiunt vna caro, sufficienter vt consanguinei vnus coniugis, censentur affinitate coniuncti alteri, ex cap. *Discretionem, De*

eo qui cognouit consanguineam, &c. Nihilominus tamen sic oppressam iniuste (præueniendo scilicet tempus præscriptum solutioni debiti) retinere ingrediendi religionem, quo non debet privari absque sua culpa iuxta citatum cap. *Discretionem, versus finem: præfertim cum possit scire, sicut ob adulterium vel hæresim deserere virum, & religionem ingredi: ita & ob talem violentiam, non minus contrariam iuri matrimonij. Sponsa autem qui vim intulit, tanquam ei cuius voluntate consummatum est matrimonium, non esse pariter liberum religionem ingredi. Tertium est, sponsam vt vi, sic & metu cadente in constantem virum oppressam, posse religionem ingredi: quia hoc illi permittitur ratione iniustitiæ illatæ ei à sponso: quam memoratus author *num. 15.* mortale peccatum esse notat: quia sponsus ipse auferit corporis integritatem; quod nequit iure, antequam bimestre transiit.*

SEXTA propositio est: Matrimonium fidelium, etiam consummatum, posse manente vinculo, dissolui per ingressum vtriusque; coniugis in religionem approbatam. Hæc habetur ex cap. *Agathosa, & ex cap. Quia Agatho, & ex c. Scribit nobis, 27. q. 2. & ex cap. Cum sis, De conuers. coniug. Permittitur autem vt vnus tantum coniugum, siue vir siue femina ingrediatur, dum modo alter in sæculo manens castitatem voueat; neque sit de continentia suspectus ex citat. cap. *Cum sis, & ex cap. Vxoratus, & ex cap. Ad Apostolicam, eod. tit.* Possit pari modo hoc est, manente vinculo, matrimonium consummatum quoad thorum & cohabitationem dissolui per fornicationem, siue carnalem, siue etiam spirituales (quæ præfertim est hæresis & apostasia; quibus tollitur fides qua desponsati sumus Deo, iuxta illud *Osæ 2.* Sponsabo te mihi in fide) constat ex communi doctrina de diuortio quam tradituri sumus in cap. 42.*

CAPVT V.

De diuisionibus matrimonij.

41. **QUINQUE** inueniuntur diuisiones matrimonij. Prima, in verum, quod scilicet validum est coram Deo: & in presumptum, quod vere & coram Deo non est matrimonium, ab hominibus tamen iudicatur esse verum: vt quando inter coniuges interuenit impedimentum dirimens matrimonium ipsum, & ab illis ignoratur. Habetur hæc diuisio ex cap. *Is qui De sponsalibus.* Secunda est in matrimonium verum quidem, sed non ratum id est, non habens rationem sacramenti: quale est inter non baptizatos. Hæc habetur ex cap. *Quanto, De diuortijs, §. Nam est.* Tertia est, in perfectum ac consummatum, *copula scilicet carnalis,* & in initiatum seu non consummatum, quod contractum est quidem per verba de presenti, sed carnalis copula non est secuta. Sumitur hæc diuisio ex cap. *Statutum & aliquot sequentibus, 27. q. 2. & ex cap. Ex publico. De conuers. coniug.* Quarta, in non clandestinum, seu factum in facie Ecclesiæ, & in clandestinum, seu occultum: quod scilicet non est contractum testibus presentibus saltem duobus aut tribus, per quos illud probari possit: atque etiam præsentem Parocho: præfertim vbi promulgatum est decretum Concilij Trident. *sess. 24. De reformatione matrimonij cap. 1.* in fine: de quo agemus in sequentibus. Tangitur hæc diuisio in cap. 2. & 3. De clandestina desponsatione. Vltima diuisio est in legitimum & non legitimum, quando adfuerint omnia quæ iure siue canonico siue ciuili ad matrimonium requiruntur: non legitimum vero, cum defuerit aliquid talium.

TRACTATUS II.

De causis matrimonij, ac primo de materia & forma.

CAPVT VI.

41. *Diuisa sententia de materia & forma matrimonij.*
42. *Probabilior ceteris, quo modo sit intelligenda.*

43. *Quædam*

43 Quatenus sacramentum matrimonij, censetur constare ex rebus & verbis.

44 Quatenus coniuges dici possunt matrimonij materia.

42 **M**ATERIA & forma sacramenti matrimonij diuersa sunt sententia quas referunt Greg. à Valent. tom. 4. disp. 10. quaest. 1. punct. 6. & Thom. Sanchez De matrim. lib. 2. disput. 5. citatis pro vnaquaque authoribus.

Prima est dicentium verba Sacerdotis esse formam, & verba contrahentium esse materiam huius sacramenti. Quae ex eo reicitur, quod Sacerdos non sit huius sacramenti minister, vt postea docebitur, neque alterius quam ministri verba, dici possint sacramenti forma, vt de se constat.

Secunda est; Consensus interiores contrahentium esse materiam, & verba quibus exprimuntur esse formam huius sacramenti. Quae ex eo reicitur, quod materia totalem oporteat sensibilem esse: vnde in sacramento penitentiae interior contritio non est materia nisi expressa per exteriorem confessionem (per quam est sensibilis) tanquam causa per suum effectum. Quae eadem ratione reicitur tertia sententia, dicentium consensum internum esse formam & verba externa esse materiam.

Quarta est; Contrahentes esse materiam & verba quibus contrahunt esse formam. Quae reicitur, quia materia sacramenti concurret ad productionem gratiae, quod non contingit contrahentibus, nisi ratione aliquorum suorum actuum; qui proinde actus, debent potius dici materia, quam ipsimet contrahentes. Accedit, quod sicut in aliis contractibus, res vendita vel locata vel commutata, & sic de ceteris: est materia circa quam conficitur contractus; non autem materia ex qua conficitur; ita in contractu matrimonij, contrahentes sunt tantummodo materia circa quam, non autem ex qua ipsum conficitur.

Quinta est: verba quae à priori contrahente proferuntur materiam esse, quae vero à posteriore esse formam. Reicitur autem, quia hoc sacramentum non haberet aliquam materiam certam, certamque formam: quandoquidem esset in contrahentium voluntate, ex materia facere formam; & contra ex forma, materiam; quod non est consentaneum dicere de re, quae secundum omnia sua essentialia pendet ex Christi institutione.

43 Reliqua igitur est sexta (quam vt ceteris probabilioris citatis pro ea Bellarmino & Suarezio aliquotque aliis sequitur Sanchez) consensus vtriusque coniugis expressos verbis, aut aliis signis, esse sibi inuicem materiam & formam. Quod qua ratione fiat. Suarez tomo tertio in 3. partem D. Thomae disput. 2. sect. prima explicat; inquiring externam caeremoniam huius sacramenti esse contractum qui inter coniuges perficitur, & in quo, sicut in omni alio contractu, interueniunt traditio & acceptatio illius rei, de qua conficitur contractus: nempe mutua traditio & acceptatio corporum; quae sic concurrunt in ipso contractu matrimonij, vt traditio supponatur acceptationi, itque in illa inchoetur, consummetur vero per ipsam acceptationem. Vnde fit vt consensus vtriusque coniugis siue verbis siue nutibus exprimitur rationem habeant materiae, quatenus continent mutua traditionem corporum: rationem vero formae, quatenus efficiunt mutua acceptationem eorundem corporum; quia matrimonij contractus ex illis pendet ea ratione, vt traditio inefficax sit ad illius constitutionem, tanquam imperfecta donec accedente acceptatione perficiatur: quod quidem in illa rationem materiae: & in hac, rationem formae ostendit.

43 **A**DVERTE autem, hinc consequens esse, matrimonij sacramentum non constare rebus tanquam materia nisi proportionem quadam: nempe quia mutua traditio corporum, proportio est quid informe, nec sortitur effectum suum translationis dominij corporum, donec accedat mutua acceptatio illam completens, ac perficiens, dicatur res: quantumcumque; constet verbis. Ipsa vero acceptatio, dicatur verba; proprie quidem, quando interior consensus verbis exprimitur: secundum proportionem vero, quando aliis signis.

Aduerte secundo, quod loco cit. habet Suarez, peculiare esse huic sacramento: vt neque in materia, neque in forma requiratur verba in omni rigore, & proprietate sumpta: quia

Christus Dominus nihil aliud, tanquam signum sensibile voluit ad hoc sacramentum exigere, quam quod necessarium esset ad perficiendum humanum contractum. Ad id autem sufficiunt quaelibet signa quibus contrahentium consensus exprimitur.

44 Aduerte tertio, quod ex Bellarmino habet Sanchez in fine citatae disputationis: sacramentum hoc spectari posse, & in fieri, sicut de illo antedicta verificari: & in factum esse, sicut coniuges dici posse materiam illius ex qua: quoniam coniunctio in illis orta ex celebratione matrimonij, in illisque manens manente vtriusque vita, signum est externum coniunctionis Christi & Ecclesiae: sicut aliquo modo hoc idem sacramentum conuenit cum sacramento Eucharistiae; vt sicut in eo panis & vinum sunt materia circa quam ipsum perficitur per consecrationem: hacque peracta, sunt eius materia ex qua: non quidem secundum substantiam, quae definit: sed secundum accidentia, quae salua manent. Ita etiam in matrimonio post peractum legitimum contractum; coniuges sunt materia ex qua, qui dum ille perageretur, erant materia circa quam.

CAPVT VII.

Ratio iudicandi de materia & forma ad matrimonium sufficientibus.

SVMMARIVM.

- 45 Quid sit iudicandum, cum verba sunt dubia: quodque verba sine interiore consensu, neque hic sine illis, ad matrimonium sufficiant.
- 46 In dubio de consensu iudicandum est in fauorem matrimonij.
- 47 Cum verba, tam quoad sonum, quam quoad significationem fuerint de presenti, iudicandum est contractum esse matrimonium: cum vero de futuro, solummodo sponsalia.
- 48 Secus accidit quando verbis de presenti adicitur particula trahens ea ad futurum: & verbis de futuro, particula trahens ad praesens.
- 49 Quid iudicandum sit cum verba fuerint dubia.
- 50 Quid sit iudicandum cum verba sunt pure negatiua.
- 51 Et quid, cum verba continent particulas Nisi, Quam, Praterquam.

VM traditio & acceptatio quas antea diximus constituit materiam & formam huius sacramenti perficiantur consensu, externis signis, maxime verbis, expresso: an ad matrimonium sufficiens interueniat, plerumque verba quibus exprimitur, occasionem dubitandi praebent: ideo subiicienda sunt aliquot documenta, per quae tolli poterit talis aliqua occurrens dubitatio.

PRIMUM est. In foro conscientiae, quando verba sunt dubia, esse inentioni contrahentium, si de illa constet standum iuxta cap. Intelligentia De verborum signific. Et confirmatur: quia verba in contractibus vim obligandi habent, quatenus explicant consensum internum: talis enim obligatio, est cuiusdam particularis legis, quam homo sua sponte sibi imponit: obligatio autem cuiusvis pendet ex mente & consensu legislatoris.

SECUNDVM est. Si desit consensus internus obligandi se vinculo matrimonij, qualia cumque sint verba nullam ori obligationem matrimonij: sicut nec de contra, si ad sit quidem praedictus consensus, sed is nullo signo verborum aut alio externo apto manifestetur, per quod vterque contrahentium alter alterius animum intelligat explicari. Patet hoc documentum ex traditis in praeced. cap. 3. Ex eo autem inferuntur duo, quae ab aliis notata refert Sanchez lib. 1. disput. 18. num. 2. Prius est; licet consensus contrahentium sint de presenti, si tamen suum alter alteri ignotum, aperiat per verba de futuro, non esse matrimonium. Posterius est: si contrahentes satis intelligant se velle matrimonium de presenti inire, quibuscumque verbis illam suam voluntatem consensum ve internum explicent, matrimonium contrahi. In priore enim